

HELMI TOLONEN

K
O
E
T
U
S

Osa 2

Helmi Tolonen

KOETUS

Osa 2

© 2022 Helmi Tolonen

Kannen kuva: Pawel Czerwiński

Sisuksen taitto: Helmi Tolonen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-6843-3

Se, että on rohkea
ei tarkoita, etteikö pelottaisi.

Tämä on heille, jotka uskaltavat.

LUKU 1

Minut viedään suoraan keskukseen, jossa työskentelevät Koetuksen valvojat, arvioijat ja muut Koetukseen liittyvät viranomaiset. Heti keskuksen sisäänkäynnillä vartija vie veitseni ja tunnustelee vartaloni muiden aseiden varalta. Valvoja tulee kuitaamaan seurantasiruni piippaamalla laitetta käteni vieressä.

”Siru poistetaan terveystarkastuksessa, johon sinun tulee haakeutua kolmen vuorokauden kuluessa”, valvoja kertoo. Samaan aikaan hoitaja yrittää ottaa minulta verinäytettä – kolme kertaa. Sentään kolmas kerta jää viimeiseksi ja hän onnistuu yrityksessään.

”Suonta oli vaikea löytää, olet niin kuivunut”, hoitaja sanoo ja katselee näyteputkea tyytyväisenä onnistumisestaan. ”Raivotaudin seulominen verestäsi kestää muutaman minuutin.”

Painan häneltä saamaani paperituppoa kyynärtaipeeseeni ja katselen ihmeissäni hälinää ympärilläni, jonka olen saapumisellani aiheuttanut.

Pahantuulisen oloinen vartija tarttuu minua lujasti olkavarresta ja lähtee taluttamaan toisaalle. Tunnen itseni sätkynukeksi, jota viedään käsistä toisiin ja jonka ympärillä vilisee kaiken maailman ihmisiä. Vartija vie minut odottelemaan testin tulosta valkoiseen eristystelttaan, joita on useita yhdessä rivissä. Kun jään yksin, mietin tietävätköhän nämä ihmiset, että minä tiedän olleeni vainottu Newlandin sotilaiden taholta.

En koe olevani turvassa, mutta sitä tunnetta on pakko sietää. Nakkaan paperitupon roskakoriin, jossa se lojuu nyt toisen samanlaisen vieressä. Toisessa tupossa ovat veripisarot ovat hie-
man kuivahtaneet, mutteivat täysin. Se voi tarkoittaa, että Briar on ollut mahdollisesti samassa tilassa hetki sitten.

Hoitaja kipaisee paikalla huikkamassa testituloksen olleen negatiivinen, jonka jälkeen meinaan saada sätkyn, kun valvoja pamahtaa eristystelttaan ja alkaa puhumaan kovalla – sekä aivan liian innostuneella – äänellä.

”Tervetuloa, sinusta on tullut nyt virallisesti osa Newlandin yhteiskuntaa. Vielä on yksi haastattelu työhönsijoitusviranomaisen kanssa, jonka jälkeen pääset lähtemään kotiin.”

Nyökkään, koska en saa säikähdykseltä sanaakaan suustani. Seuraan häntä syvemmälle keskukseen, joka näyttää aina vain laitosmaisemmalta, mitä pidemmälle kuljemme. Saavumme hissin kautta kerrokseen, jossa on paljon rauhallisempaa, kuin turvatarkastuksen puolella.

”Ole hyvä ja odota tässä kutsua haastatteluun”, valvoja sanoo ja avaa minulle oven.

Hän viittaa minua suuntaamaan eteenpäin, ja niin minä teen. Kävelen peremmälle ja näen käytävän täydeltä numeroituja ovia. Mustat numerot ovat melkein koko oven korkuisia ja alkavat nopeasti vilisemään silmissäni kulkiessani niiden ohi. Hyvä

etten kiljaise ääneen, kun tapaan Briarin odotustilassa. Pelkään ratkeavani liitoksistani, kun olen niin innoissani hänen näkemisestään. Olemme kumpikin päässeet sisälle.

Odotan oven kolahtavan kiinni valvojan takana, ennen kuin uskallan rentoutua ja mennä Briarin luokse. Briar on harvinaisen hiljaa ja miettii kenties tarinaa, jonka aikoo sepittää Koetuksestaan. Siinä riittääkin varmasti mietittävää. Minut nähdessään hän nyökkää tervehdykseksi. Istahdan hänen viereensä ja huokaisen hiljaisesti. Miksi viime näkemästä tuntuu olevan niin paljon aikaa?

Briar rykäisee hiljaisesti ja tökkää minua kyynärpäällä kylkeen.

”Missäs minä asuinkaan?”

Hienoa. Missä hän olisi ilman minua?

”Asut minua vastapäätä. Mennään samaa matkaa, niin näet.”

”Mutta enhän minä voi yöpyä siellä. Kaikki on osaltani ohi, jos Williamin vanhemmat näkevät minut esiintymässä heidän paikanaan.”

”Olisit miettinyt sitä vähän aiemmin”, sanon närkästyneenä ja päätän ehdottaa jotain vähemmän riskialtista. ”Yövy meidän takapihamme vajassa. Se on tyhjillään ja siksi aina auki. Kunhan olet aamulla Williamin kodin pihapiirissä, niin hyppäät vain autoon, joka vie sinut työpaikallesi. Selviät siitä kyllä.”

Briar räpyttelee teennäisen hurmaavasti silmiään. ”Jätätkö minulle ruokaakin?”

”Jätän, William”, vastaan, kun henkilökuntaa kävelee ohitsemme.

Briar naureskelee huvittuneena ja nousee venyttelemään, ennen kuin hänet kutsutaan jo haastatteluun. Kutsu kuuluu käytävän perältä.

“Onnea”, huikkaan, kun hän viivyttelee ja puhaltelee ilmoja keuhkoistaan.

Hän virnistää itsevarmasti. “Onni on yliarvostettua, luotan itseeni enemmän.”

“Miten vain sitten”, sanon.

LUKU 2

Yhden haastattelijan sijaan vastassani onkin kaksi ihmistä. Toinen heistä vaikuttaisi toimivan kirjurina, ja pöydällä heidän välissään on paperipino täynnä minun tietojani, luulisin. Kahden tarkkailevan silmäparin lisäksi huoneen jokaisessa nurkassa on kamera suunnattuna pöydän suuntaan. Oloni on kuin rikollisella.

“Paljon onnea menestyksestäsi Koetuksessa, on ilo saada sinut osaksi yhteiskuntaamme. Nyt kun kaikki on vielä tuoreessa muistissa, kerrohan omin sanoin kaikesta kokemastasi. Kuvaile parhaasi mukaan ajatuksiasi ja tunteitasi kussakin tilanteessa.”

Vaikka he väittävät minun olevan jo osa yhteiskuntaa, niin kuin valvojakin, tiedämme kaikki, ettei se ole vielä varmaa. Jos epäroin vastatessani heidän kysymyksiinsä tai vaikutan valehtelevani, paikkani yhteiskunnassa voidaan perua noin vain.

Mielivaltainen haastattelijä voisi päätyä sellaiseen lopputulokseen vähemmästäkin, esimerkiksi kuultuaan vastauksen, jonka miettimiseen on kulunut hänen mielestään liikaa aikaa, tai kuultuaan sananvalinnan, joka ei ole miellyttänyt hänen korvaansa.

Meille tarjoillaan höyryävän kuumaa teetä ja maistan sitä vain pelatakseni aikaa. Mietin, mistä aloittaisin ja mistä kaikesta he jo

tietävät. Tämä saattaisi olla testi siitä, mitä päättäisin kertoa ja mitä jättäisin kertomatta. Ehkä vain muotoilen jonkin verran totuutta.

“Olin siinä lentokoneessa, jonka hylkiöt pudottivat alas. Olette varmaan kuulleet siitä”, aloitan tunnustelevasti. Haastattelijat katsovat minua totisina, ilmekään värähtämättä. “He surmasivat lentäjän edessämme näyttääkseen, mihin pystyvät. Valvoja Wilson kuoli maahansyöksyssä. Hylkiöt veivät varustemme ja pakottivat minut ja kaksi muuta koetuslaista lähtemään heidän mukaansa. Pääsin karkuun, kun raivotautiset kävivät kimp-puumme metsässä. Säästyin puremalta nopean reagoinnin ansi-osta.”

“Mainitsivatko hylkiöt kuuluvansa johonkin tiettyyn ryhmään?” haastattelija kysyy.

“Eivät. He ilmaisivat halunsa kuulustella meitä, mutta eivät saaneet tilaisuutta siihen.”

Kirjuri kirjoittaa vastaustani ylös kummallisen pitkään ja alan epäillä, että hän muuntelee sanojani tai lisäälee vastauksiini jotain.

“Mitä teit, kun pääsit karkuun?”

Katselen teekuppia ja pohdin, ovatko he sujauttaneet juomaan jotain, mikä saisi minut olemaan valehtelematta. Milloin sen vaikutus alkaisi? Vai olinko vain vainoharhainen?

“Juoksin niin kauan, kunnes saavutin kaupungin. Kiertelin ympäriinsä, kunnes sain selvyiden siitä, mihin kaupunkiin olin päätynyt. Löysin jonkin teatterin, jonka nimessä mainittiin Columbus. Hämärän alkaessa suuntasin maanalaiseen tunneliin. Minusta se tuntui turvalliselta ajatukselta.”

“Miten päädyit suuntaamaan tunneliin?” haastattelija kysyy. Hänen aiempaan neutraaliin äänensävyynsä verrattuna hän

kuulostaa nyt olevan selvästi kummastunut valinnastani. Eikä mikään ihme, tuskin kukaan yhteiskunnassamme asunut ihminen hakisi ensimmäiseksi turvaa ulkomaailman tunneleista.

Liikahdan tuolilla ja joudun miettimään asiaa – toivottavasti en liian pitkään. Tunneleihin meno ei ollut alkujaankaan minun ideani.

“Tunnen oloni levottomaksi avarilla paikoilla. Tunneleissa näen joko suoraan eteen, tai taakse. Raivotautisilla ja hylkiöillä ei ole paikkoja, joissa piilotella sellaisessa paikassa, joten ajattelin, että siellä ehdin reagoida heti, kun näen ne.”

“Kohtasitko tunneleissa kumpiakaan?”

“Ihmissyöjiä vain. Mutta he olivat juuri saaneet jonkun kiinni, joten he eivät olleet kiinnostuneita minusta. Pääsin ohittamaan heidät”, sanon. “Löysin eräänlaisen väestönsuojan, joka oli hylättynä. Se tarjosi myös suojaa räjähdyksiltä, joita tapahtui silloin paljon. Vietin väestönsuojassa useita päiviä suunnitellen paluumatkaani Newlandiin. Piirsin kartan, jota olin harjoitellut kymmeniä kertoja ennen Koetusta. Käytin sitä apunani matkalla, kunnes sade kasteli sen piloille. Sen jälkeen käytin apunani suuntavaistoa.”

“Kuinka selvisit ilman varusteita, jotka hylkiöt olivat sinulta riistäneet?”

“En aluksi hyvin. En ollut varautunut niiden menettämiseen niin aikaisin”, totean ja juon teekupin tyhjäksi. “Minä... Minä jouduin tappamaan jonkun saadakseni hänen varusteensa.”

Haastattelijan ja kirjurin ilmeet jäähmettyvät.

“Mitä tunsit sen jälkeen?” kirjuri kysyy, vaikka hän oli ollut siihen saakka aivan hiljaa.

Kysymys tuntuu tungettelevalta, vaikken oikeasti ollut tappanut ketään varusteiden takia. Sen sijaan tapoin monia

Newlandin sotilaita ja ihmissyöjiä, joitakin jopa ilman omantunnon tuskia.

”Muistelin sitä, mitä Koetuksesta selvinnyt Jonathan Reed sanoi”, vastaan synkeästi. ”Että pitäisi tehdä se, mitä täytyy. En ollut tietenkään aiemmin tappanut ihmistä, joten tietysti tekoni oli aluksi raskasta hyväksyä itsessäni. Mutta ymmärsin pian, että tein sen selvitäkseni ja ennen kaikkea siksi, että voisin näyttää kaikille, miten pitkälle olin valmis menemään ansaitakseni paikkani yhteiskunnassa.”

”Tapoitko sen hylkiön jälkeen ketään muuta?”

”En.”

”Jouduitko konflikteihin kenenkään muun kanssa?”

”En.”

”Mikä oli helpointa ja mikä vaikeinta Koetuksesi aikana?”

Huokaisen ja katson pitkään ikkunasta ulos, muka haikeana. ”Helpointa ja vaikeinta yhtä aikaa oli sen hylkiön tappaminen. Mutta jos pitää mainita jotain muuta, niin helpointa oli nälän ja sääolosuhteiden sietäminen. Luulin olevani heikoilla niissä, mutta se olikin yllättävän helppoa. Vaikeinta oli koti-ikävä. Toisaalta se piti minut liikkeellä, joten voisin sanoa, että vaikein asia Koetuksessa oli minulle myös merkityksellisin.”

Haastattelijoiden ei kuuluisi paljastaa ilmeillään mitään haastattelun sujumisesta, mutta näen pilkahduksen heidän silmissään, kun he katsovat toisiaan ja nyökkäävät.

”Kiitos, Siri. Me syvennymme nyt ammattisi valintaan. Saat tietää päätöksestä aamulla, kun sinut noudetaan kotisi edustalta tasan kahdeksalta. Tulet tutustumaan työpaikkaasi koko seuraavan päivän. Valitusaikaa tehdystä päätöksestä on viikko”, kirjuri sanoo, jonka jälkeen kumpikin kättelevät minua. Kirjuri poimii

lehtiöstään kirjekuoren, jonka ojentaa minulle. "Tässä on kirje, jonka kirjoitit itsellesi ennen lähtöäsi Koetukseen."

"Kiitos. Ilo olla täällä taas", sanon.

Olen puhunut niin paljon paskaa, että voisin oksentaa.

LUKU 3

Nieleskelen velloessani epämiellyttävässä olotilassa ja toivon, että kuvottava olo vatsassani helpottaisi pian.

Minulle näytetään varasto, josta saan valita ensimmäisen värillisen asuni ilmaiseksi. Ne ovatkin ensimmäiset värilliset vaatteeni, jos vaatteitani ulkomaailmassa ei lasketa. Valitsen punaisen pitkähihaisen, siniset farkut ja valkoiset lenkkarit. Menen sen jälkeen odottamaan Briaria keskuksen ulkopuolelle. Minusta on outoa, etten näe häntä missään, vaikka hän pääsi haastatteluun ennen minua.

Kun puoli tuntia vierähtää, alan pelätä pahinta. Briarin on täytynyt vastata jotain epäilyttävää, ja hänet on vangittu sen johdosta. Aurinko on laskenut ja ulkona on epätavallisen kylmä ilma. Olen alkanut täristä voimakkaasti. Höngin lämmintä ilmaa käsiini ja hieron niitä yhteen.

Viimein pääovet avautuvat ja Briar tulee kalpeahkona ulos. Hän katselee edessään avautuvaa kaupunkia, kuin olisi vieraalla planeetalla.

Ulkomaailma on ollut kaikkea sitä, mitä Siri ei koskaan uskaltanut edes kuvitella. Hän on löytänyt oman itsensä ja paikkansa ympäristöstä, jonka monet muut ovat kokeneet liian rankaksi selviytyä hengissä. Siri tietää nyt keiden puolella hän seisoo, mutta suurimmat koettelemukset ovat vasta edessä. Uskollisuus Punasusille on antanut hänelle paljon, mutta sen tuoma vastuu ja vaaralliset tehtävät uhkaavat viedä häneltä kaiken, jopa oman henkensä.

Koetus 2 on hengästyttävän dystopiakirjasarjan päätösosa, joka vie lukijan koko tunteiden kirjon äärelle. Olemme saaneet seurata, kuinka pelko ja rohkeus, menetys ja menestys, ja viha ja rakkaus ovat muovanneet Siriä. Koetus 2 imaisee lukijan viimeiseen seikkailuun ja pitää otteessaan loppuun saakka, ja kenties vielä sen jälkeenkin...

Tamperelainen Helmi Tolonen (s. 1999) kirjoittaa nuorille aikuisille suunnattua kaunokirjallisuutta. Hän on julkaissut kaksi kirjaa Tukahdutetut-trilogiasta, jonka päätösosa ilmestyy vuonna 2023.

